

Rammeprogram for almindidaktik 2

Underviseren vil forud for eller senest ved modulets start præsentere et detaljeret program for modulet.

Praktiske informationer:

Modulet starter (dag 1): Klokken 11

Modulet slutter (dag 3): klokken 15

Morgenmad (dag 2+3): Klokken 7-9

Tider for frokost, kaffe/kage og middag vil blive meddelt på kurset

Der er bestilt overnatning til alle kandidater på kursusstedet. .

Forelæsninger på modulet (for alle på tværs af holdene (i plenumlokale))

Endelige tidspunkter vil blive meddelt på modulet

Dag 1 Forelæsning: Undervisnings- og læringsteorier

Dag 3 Forelæsning: *Titel på forelæsning vil blive meldt ud senere*

Modulet er planlagt som en uddybning af de elementer der blev introduceret på AD1, og som workshopper og Fagenes samspil har tematiseret og sat i forbindelse med kandidaternes konkrete praksis på forskellig vis.

Formålet med modulet er at sætte kandidaten i stand til at analysere sin egen lærerrolle mellem didaktik og organisation samt at forholde sig til sit arbejde som gymnasielærer i et udviklingsorienteret perspektiv. En række af de praksisovervejelser, som behandles på modul 1 og workshops, sættes ind i en udfoldet teoretisk sammenhæng, hvorved det bliver muligt at sætte begreber på en række af de fænomener, kandidaten møder i sit praktiske pædagogikum. Derved erhverver kandidaten sig en viden der gør det muligt at analysere og udvikle egen undervisningspraksis. (Studieordningen for pædagogikum)

Dette modul vil indeholde følgende elementer:

- 1) Teorier om undervisning og læring
- 2) Undervisning i et dannelses og studieforbereende perspektiv
- 3) De enkelte fags bidrag til den samlede uddannelse, samarbejde mellem lærere og i team
- 4) Undervisningsetik
- 5) Læreres forskning i egen undervisning
- 6) Teo.pædogaven: der er afsat tid til at kandidaterne kan sparre med hinanden
- 7) Aktionslæringsperspektivet:
 - a. Didaktisk samtale (refleksion med udgangspunkt i aftalerne fra workshop 5)

Forud for modulet skal du:

- 1) medbringe et forløb, hvor mere end et fag indgår. Det kunne fx være et SO- eller AT-forløb eller et forløb, der er tænkt med udgangspunkt i en hf-pakke. Lån eventuelt et forløb fra en kollega hvis du ikke selv har tilrettelagt og gennemført et sådant. Orienter dig i formål, indhold, materialer, metoder og evaluering før du møder på modulet.
- 2) Orienter dig i aftaleteksten til den nye gymnasireform med fokus på hvad der står om dannelse, studieforberedelse og kompetencer. Teksten kan findes med navn "160603 Styrkede gymnasiale uddannelser" på siden <http://www.uvm.dk/Uddannelser/Gymnasiale-uddannelser/Gymnasieaftalen>
- 3) Læse følgende litteratur (*på Lectio og i kompendiet findes en præsentation af de tekster, du skal læse*):

A. Kollokvietekster til temaet om undervisnings- og læringsteorier:

* *Din underviser har på forhånd orienteret dig om, hvilket tema du skal læse **intensivt**. De øvrige temaer kan du "nøjes" med at læse **ekstensivt** (= skimme).*

[Praksislæring] Klaus Nielsen: 'Læring i et situeret perspektiv' i Ane Qvortrup og Merete Wiberg (red) (2013): "*Læringsteori & didaktik*", Hans Reitzels Forlag. Siderne 173-176 + 184-186 **plus** Etienne Wenger: 'Social læringsteori – aktuelle temaer og udfordringer' i Knud Illeris (2007): "*Læringsteorier*". Roskilde Universitetsforlag. Siderne 61-79.

[Psykodynamik og læreprocesser] Steen Beck: 'Læring i psykodynamisk perspektiv' i Damberg, Dolin & Ingerslev (red.) (2013): *Gymnasiepædagogik – en grundbog*, 2. udgave. Hans Reitzels Forlag. Siderne 208-221 **plus** Tønnesvang og Hedegaard (2012): "*Vitaliseringsmodellen – en introduktion*". Forlaget Klim. Siderne 3-24.

[Kognitiv læring] Jean Piaget: 'Ligevægtsbegrebets rolle i psykologien' **plus** Jean Piaget og Bärbel Inhelder: 'Den åndelige udviklings faktorer' i Knud Illeris (red.) (2012): "*49 tekster om læring*". Samfundslitteratur. Siderne 69-73 og 507-512 **plus** Christian Gerlach: 'Den menneskelige ontogeneses betydning for læring: hjernens udvikling' i Schilhab og Steffensen (2007): "*Nervepirrende pædagogik*". Akademisk forlag. Siderne 70 – 86.

[Sociokulturel læring] Cathrine Haase: 'Vygotkys sociokulturelle læringsteori' i Qvortrup og Wiberg (red.) (2013): "*Læringsteori og didaktik*". Hans Reitzels Forlag. Siderne 144-147 og 153-166 **plus** Lev Vygotky: 'Værktøj og symbol i barnets udvikling' i Knud Illeris (red.) (2012): "*49 tekster om læring*". Samfundslitteratur. Siderne 333-344.

[Erfaringslæring] Beck, Kaspersen og Paulsen (2014): 'John Dewey – Læring gennem erfaring' i "*Klassisk og moderne læringsteori*". Hans Reitzels Forlag. Siderne 397-398, 402-409 og 412-419.

B. Øvrige tekster som skal læses af alle:

- a. Jens Dolin og Peter Kaspersen: 'Læringsteorier' i Damberg, Dolin & Ingerslev (red.) (2013) *Gymnasiepædagogik – en grundbog*, 2. udgave. Hans Reitzels Forlag. Siderne 156-207.
- b. Jens Dolin: 'Dannelse, kompetence, faglighed' i Damberg, Dolin & Ingerslev (red.) (2013): *Gymnasiepædagogik – en grundbog*, 2. udgave. Hans Reitzels Forlag. Siderne 67-86.
- c. Thomas Ziehe: 'Betydningen af orienteringen mod selvverden' i Knud Illeris (2014): *"Læring i konkurrencestaten. Kapløb eller bæredygtighed"*. Samfundslitteratur. Siderne 105-116.
- d. Lars Geer Hammershøj (2013): 'Dannelse i uddannelsessystemet' på <http://www.dm.dk/~media/DmsPolitik/Folkemoede2013DannelseNetudgave.aspx>
- e. Katrin Hjort (2008): 'Kreative og/eller kalkulerende elever?' i *"Demokratiseringen af den offentlige sektor"*. Roskilde universitetsforlag. Siderne 53-65.
- f. Peter Henrik Raae: "Lærerprofessionalisme" i Damberg et al. (red.) (2013): *Gymnasiepædagogik – en grundbog*. 2. udgave. København: Hans Reitzels Forlag. Siderne 683-696.
- g. Cato R. P. Bjørndal (2003): *"Det vurderende øje"*. Forlaget Klim. Siderne 20-29, 128-134 og 149-154.

Bemærk endeligt, at kapitel fx 3 og 4 i 'Pædagogikum mellem teori og praksis' uddyber modulets tema. De forholdsvist få og lettilgængelige sider kan genlæses til ad2, eller være et godt sted at starte læsningen.

Vel mødt på almenidaktik 2 ☺

- - - - - 0 - - - - -

Mulighed (frivilligt) for at læse mere om modulets tema (litteraturen kan downloades fra Lectio):

- Lene Tanggaard (2008): 'Kan man lære at være kreativ' i *"Kreativitet skal læres! Når talent bliver til innovation"*. Aalborg Universitetsforlag. Siderne 33-51.
- Wolfgang Klafki (2002): 'Grundbestemmelser for et nyt almindelseskoncept' i *"Dannelsesteori og didaktik – nye studier"*. Forlaget Klim. Siderne 68-87.
- Erling Lars Dale (1998): *"Pædagogik og professionalitet"*. Forlaget Klim. Siderne 23-24, 49-55, 61-62, 66-68, 74-77, og 190-198
- Peter Hobel (2014): 'Teopæd-opgaven og den fagdidaktiske udfordring' i *Gymnasiepædagogik nr.*

100. SDU.

- Studieordningen for teoretisk pædagogikum på sdu.dk/paedagogikum +
Pædagogikumbekendtgørelsen på retsinformation.dk

Litteraturpræsentation almindidaktik 2

Kollokvietekster til temaet om undervisnings- og læringsteorier:

* *Din underviser har på forhånd orienteret dig om, hvilket tema du skal læse **intensivt**. De øvrige temaer kan du "nøjes" med at læse **ekstensivt** (= skimme).*

<p>[Praksislæring] Klaus Nielsen: 'Læring i et situeret perspektiv' i Ane Qvortrup og Merete Wiberg (red) (2013): "<i>Læringsteori & didaktik</i>", Hans Reitzels Forlag. Siderne 173-176 + 184-186 plus Etienne Wenger: 'Social læringsteori – aktuelle temaer og udfordringer' i Knud Illeris (2007): "<i>Læringsteorier</i>". Roskilde Universitetsforlag. Siderne 61-79.</p>	<p>Intet referat af disse tekster! På modulet arbejder du sammen med en gruppe om at forstå enten disse eller et af de øvrige kollokvieteksters centrale begreber om undervisning og læring og herudfra udlede teksternes struktur og argumentation.</p>
<p>[Psykodynamik og læreprocesser] Steen Beck: 'Læring i psykodynamisk perspektiv' i Damberg, Dolin & Ingerslev (red.) (2013): <i>Gymnasiepædagogik – en grundbog</i>, 2. udgave. Hans Reitzels Forlag. Siderne 208-221 plus Tønnesvang og Hedegaard (2012): "<i>Vitaliseringsmodellen – en introduktion</i>". Forlaget Klim. Siderne 3-24.</p>	<p>Intet referat af disse tekster! På modulet arbejder du sammen med en gruppe om at forstå enten disse eller et af de øvrige kollokvieteksters centrale begreber om undervisning og læring og herudfra udlede teksternes struktur og argumentation.</p>
<p>[Kognitiv læring] Jean Piaget: 'Ligevægtsbegrebets rolle i psykologien' plus Jean Piaget og Bärbel Inhelder: 'Den åndelige udviklings faktorer' i Knud Illeris (red.) (2012): "<i>49 tekster om læring</i>". Samfundslitteratur. Siderne 69-73 og 507-512 plus Christian Gerlach: 'Den menneskelige ontogeneses betydning for læring: hjernens udvikling' i Schilhab og Steffensen (2007): "<i>Nervepirrende pædagogik</i>". Akademisk forlag. Siderne 70 – 86.</p>	<p>Intet referat af disse tekster! På modulet arbejder du sammen med en gruppe om at forstå enten disse eller et af de øvrige kollokvieteksters centrale begreber om undervisning og læring og herudfra udlede teksternes struktur og argumentation.</p>
<p>[Sociokulturel læring] Cathrine Haase: 'Vygotskys sociokulturelle læringsteori' i Qvortrup og Wiberg (red.) (2013): "<i>Læringsteori og didaktik</i>". Hans Reitzels Forlag. Siderne 144-147 og 153-166 plus Lev Vygotsky: 'Værktøj og symbol i barnets udvikling' i Knud Illeris (red.) (2012): "<i>49 tekster om læring</i>". Samfundslitteratur. Siderne 333-344.</p>	<p>Intet referat af disse tekster! På modulet arbejder du sammen med en gruppe om at forstå enten disse eller et af de øvrige kollokvieteksters centrale begreber om undervisning og læring og herudfra udlede teksternes struktur og argumentation.</p>
<p>[Erfaringslæring] Beck, Kaspersen og Paulsen (2014): 'John Dewey – Læring gennem erfaring' i "<i>Klassisk og moderne læringsteori</i>". Hans Reitzels Forlag. Siderne 397-398, 402-409 og 412-419.</p>	<p>Intet referat af denne tekst! På modulet arbejder du sammen med en gruppe om at forstå enten denne eller en af de øvrige kollokvieteksters centrale begreber om undervisning og læring og herudfra udlede tekstens struktur og argumentation.</p>

Øvrige kernetekster med kort introduktion

<p>Jens Dolin og Peter Kaspersen: 'Læringsteorier' i</p>	<p>Kapitlet introducerer undervisnings- og læringsteorier</p>
--	---

<p>Damberg, Dolin & Ingerslev (red.) (2013) <i>Gymnasiepædagogik – en grundbog</i>, 2. udgave. Hans Reitzels Forlag. Siderne 156-207.</p>	<p>bredt set. Efter en kort introduktion til feltet gennemgås forskellige opfattelser af læring. Siderne om 'tre læringsformer' (hukommelse, forståelse og problemløsning) (siderne 159-165) skal læses intensivt.</p>
<p>Jens Dolin: 'Dannelse, kompetence, faglighed' i Damberg, Dolin & Ingerslev (red.) (2013): <i>Gymnasiepædagogik – en grundbog</i>, 2. udgave. Hans Reitzels Forlag. Siderne 67-86.</p>	<p>Jens Dolin ser i kapitlet på de centrale mål med de 4 gymnasiale uddannelser. Det drejer sig om bekendtgørelsernes målkategorier dannelse, kompetence og faglighed. Dolin gennemgår meget kort, hvordan man gennem historien har set på dannelsesbegrebet. I forlængelse heraf har han specielt fokus på Klafkis dannelsesteori, fordi Klafkis teorier har spillet en afgørende rolle for gymnasireformens dannelsesstænkning. Jens Dolin slutter sin artikel af med at diskutere, hvordan gymnasiets klassiske opfattelse af faglighed spiller sammen med 2005-reformens opfattelse af kernefaglighed og med kompetencebegrebet.</p>
<p>Thomas Ziehe: 'Betydningen af orienteringen mod selvverden' i Knud Illeris (2014): "<i>Læring i konkurrencestaten. Kapløb eller bæredygtighed</i>". Samfundslitteratur. Siderne 105-116.</p>	<p>Thomas Ziehes hovedsigte er at gribe fat i de unges identitetsdannelse, hvis betydning både er styrende for deres orientering i livet og i deres forhold til skolen. Ziehe behandler tre dimensioner: Kulturens, samfundets og personlighedens motivationelle aspekter. Centrale begreber er dannelse af selvverden, traditioner og selvobservation i en tid, hvor den sociale ramme får voksende betydning på bekostning af traditionen i de unges identitetsudvikling.</p>
<p>Lars Geer Hammershøj (2013): 'Dannelse i uddannelsessystemet' på http://www.dm.dk/~media/DmsPolitik/Folkemoe2013DannelseNetudgave.ashx.</p>	<p>Uddannelsessystemerne er meget optaget af elevernes læring, dermed bliver der mindre plads til at afklare skolens dannelsesmål. Hammershøj bruger begreberne almindannelse og professionsdannelse til at indkredse dannelsesbegrebet og peger på lærerrollens centrale rolle for fagenes bidrag til det værdivalg, der er en grundsten i dannelse. Selvoverskridelse, erfaring og personlighedsdannelsen er centrale analytiske kategorier for Hammershøj.</p>
<p>Peter Henrik Raae: "Lærerprofessionalisme" i Damberg et al. (red.) (2013): <i>Gymnasiepædagogik – en grundbog</i>. 2. udgave. København: Hans Reitzels Forlag. Siderne 683-696.</p>	<p>Artiklen diskuterer (gymnasie)lærerprofessionalisme ved at angribe spørgsmålet indefra, udefra og i forhold til professionalisering som en refleks på forandrede samfundsmæssige krydspres. Pointen i artiklen er, at læreren befinder sig i et konfliktfyldt farvand, hvor lærerprofessionalismen og lærerrollen vedvarende er til diskussion. Det er en diskussion, der i sidste ende drejer sig om gymnasiets kerneopgave og om, hvilken professionel indsats der bedst realiserer den.</p>
<p>Cato R. P. Bjørndal (2003): "<i>Det vurderende øje</i>". Forlaget Klim. Siderne 20-29, 128-134 og 149-154.</p>	<p>Artiklen argumenterer for nødvendigheden af at vurdere sin pædagogiske praksis som underviser og som vejleder ud fra Batesons 1., 2. og 3. ordens læring. Observations- og (selv)vurderingsevne - "Det pædagogisk vurderende øje" - er et centralt grundlag for alt professionelt didaktisk arbejde i særdeleshed i et postmoderne</p>

	<p>perspektiv. Forskellige niveauer for vurdering af en pædagogisk virksomhed ridses op, og begrebet aktionsforskning præsenteres og diskuteres i denne forbindelse.</p> <p>Med udgangspunkt i Kolbs læringscirkel illustreres kvalifikationen af – og sammenhængen mellem - observation, analyse og vurdering.</p> <p>Artiklens sidste del diskuterer etiske udfordringer i forbindelse med observationen.</p>
--	---

God læsning ☺